

Løsningsforslag

1.1 Om oppdraget og Salten kultursamarbeid

Salten består av 9 kommuner: Bodø, Beiarn, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold. Disse ni kommunene inngår i Salten kultursamarbeid, ett av få *regionale* kultursamarbeid i Norge.

Vi oppfatter at oppdragsgiver ønsker en kulturutredning i flere faser. I fase 1, som dette tilbudet omfatter, ønskes to områder belyst og vurdert særlig i forhold til Kulturlovens § 4 og § 5, Folkebiblioteklovens § 4 og § 5, og Opplæringslovens § 13-6 (Kulturskoleloven).

1. En strategisk analyse og kartlegging av kommunene sitt kulturarbeid når det gjelder administrasjon og ressurser (oppgaver, organisering, kompetanse, planer, infrastruktur). Vurdering av nå-situasjon samt potensialet for et best mulig kulturtilbud.
2. En strategisk analyse av kultursamarbeidet og hvilken merverdi det gir regionen/kommunene (oppgaver, organisering, erfaringer, rammebetingelser)

Analyseoppdraget vil bli belyst gjennom data fra Norsk kulturindeks og KOSTRA, og supplert med en to-delt spørreundersøkelsene, samt en workshop med kulturaktører i Salten.

Kunnskapsgrunnet skal brukes til å gi konkrete anbefalinger for tiltak.

1.2 Prosjektgjennomføring

Under beskrives Telemarksforskings forslag til gjennomføring av kulturutredningen for Salten-regionen. Prosjektet er delt inn i fire hovedaktiviteter (HA) fordelt på de to områdene som ønskes belyst. Arbeidet på de to områdene i prosjektet vil foregå parallelt.

1) Strategisk analyse og kartlegging av kommunene sitt kulturarbeid og kulturtilbud

De første to hovedaktivitetene skal først og fremst bidra til kartlegging og strategisk analyse av virkemiddelapparatet og kulturtilbudet i de ni kommunene i regionen. Den første aktiviteten baserer seg på tallgrunnet til Norsk kulturindeks og skal bidra til kartlegging og strategisk analyse av nå-situasjonen. Ut over det ønsker vi å undersøke hvilket potensiale de ni kommunene i regionen har for å kunne gi et best mulig kulturtilbud til innbyggere og besøkende. I tillegg til data fra kulturindeksen vil vi bruke KOSTRA-data (HA 2) i kombinasjon med første del av spørreundersøkelsen (HA 3) for å kunne supplere data fra kulturindeksen om nødvendig. Resultatene fra de første tre hovedaktivitetene skal brukes som et grunnlag i en strategisk workshop med kulturutvalget/arbeidsutvalget i Salten kultursamarbeid (HA 4).

2) Strategisk analyse og kartlegging av kommunene sitt kultursamarbeid og merverdien

Hovedaktivitet 3 blir det sentrale elementet i arbeid med fase to i prosjektet. Det skal gjennomføres en spørreundersøkelse blant relevante kulturaktører for å samle datagrunnet for en strategisk analyse og kartlegging av kultursamarbeidet og potensiell merverdi. Den andre delen av spørreundersøkelsen (HA 3) skal brukes i fase 2. Resultatene fra spørreundersøkelsen skal også brukes i en strategisk workshop med kulturutvalget/arbeidsutvalget i Salten kultursamarbeid (HA

4). Det er to formål knyttet til HA 4. Den strategiske workshopen skal bidra til å korrigere eller utfylle konklusjonene fra de første tre hovedaktivitetene. Workshopen skal først og fremst bidra til å utvikle konkrete tiltak ut fra det lokale/regionale utgangspunktet som prosjektet har avdekket.

HA 1: Skreddersydd kulturindeksrapport

Første delen av analysen (virkemiddelapparatet innenfor kultur i de ni kommunene) vil bli belyst gjennom data fra Norsk kulturindeks. Vi kan si noe om styrker, svakheter, muligheter og trusler i forbindelse med kulturtilbud og -aktivitet allerede her.

Telemarksforskning har et unikt egenutviklet statistisk materiale som kan beskrive kultursektoren i Salten-kommunene. Vi har data fra 2010-2015 i følgende kategorier: Kunstnere, kulturarbeidere, museum, kino, bibliotek, konserter, scenekunst, kulturskole, Den kulturelle skolesekken, sentrale tildelinger, frivillighet. I denne rapporten vil vi gå spesielt i dybden på områdene som omfatter kommunale ansvarsområder: bibliotek, kulturskole, museum, kino og kulturarbeidere, for å utarbeide en skreddersydd kulturindeksrapport for de ni kommunene i Salten-regionen.

Disse dataene gjør det også mulig å analysere i hvilken grad kommunene har nådd sitt potensiale for vekst i kultursektoren. Telemarksforskning har nylig avsluttet et forprosjekt, der vi brukt de store mengdene kulturstatistikk til å undersøke hvilke strukturelle faktorer som påvirker kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner. Denne kunnskapen skal brukes til å utvikle en forklaringsmodell for hva som kjennetegner gode kulturkommuner. Prosjektet tar utgangspunkt i at kommunene har ulike forutsetninger for å kunne gi et godt kulturtilbud til innbyggerne og ha en høy kulturaktivitet. Det handler blant annet om sentralitet, utdanningsnivået blant innbyggerne, størrelsen på befolkningen, den kulturelle infrastrukturen og de kommunale driftsutgiftene til kultur. Et mål er å kunne peke på hvilke faktorer kommunen kan påvirke selv – og hva de ikke kan gjøre noe med. Vi er nå godt i gang med å utarbeide en modell som viser hvor mye kultur en kommune har (målt ved Norsk kulturindeks), samt hvor mye kultur en kommune *forventes* å ha – gitt sine strukturelle forutsetninger. Funnene fra forprosjektet gjør oss for eksempel i stand til å vurdere hvor mange kinoforestillinger, bibliotekbesøk eller elever i kulturskolen man kan forvente å finne i en kommune, gitt kommunen sine strukturelle forutsetninger og prioriteringer, som for eksempel kommunestørrelse, utdanningsnivå eller kommunens utgifter til kultur. Denne kunnskapen gir oss et godt utgangspunkt for kvalitative analyser av kulturaktiviteten: noen forhold kan forklares med strukturelle faktorer, men langt fra alle.

Denne framgangsmåten har vi blant annet brukt i prosjektet «Kulturhus i Knarvik?» (Se referanseliste), der vi har vurdert grunnlaget for å bygge et regionalt kulturhus ved hjelp av å se på dagens status og hva som er potensialet for blant annet konserter, teaterforestillinger, bibliotekbesøk, elevandel i kulturskolen m.m.

Arbeidet med å utvikle en forklaringsmodell for gode kulturkommuner søker vi i skrivende stund om å fortsette gjennom et hovedprosjekt i Oslofjordfondet som strekker seg over tre år, og som vil gå parallelt med kulturutredningen i Salten. I hovedprosjektet planlegger vi å gjennomføre kvalitative casestudier i utvalgte kommuner. Kulturkommuneprojektet er relevant for å vurdere omfanget og potensialet til kultursektoren i Salten, og vi vil kunne dra nytte av forskningsarbeidet og funnene fra dette prosjektet.

HA 2: Supplering av kulturindeksdata med KOSTRA

I tillegg til data fra kulturindeksen vil vi bruke KOSTRA-data og data fra GSI (kulturskole) i kombinasjon med en spørreundersøkelse (se HA 3.) for å kartlegge kommunene sitt kulturarbeid, spesielt når det gjelder ressursituasjonen

En rekke indikatorer i KOSTRA kan brukes til å si noe om ressursbruk og omfang innen kulturområdet. Vi ønsker også å benytte KOSTRA-data for å gi en vurdering av og supplere kulturindeksen for å kunne si noe om «nivået» på kultur som leveres i kommunene.

HA 3: To-delt spørreundersøkelse

Oppdragets omfang og rammer gir ikke rom for å gjennomføre en tallfestet måling av merverdien samarbeidet gir kommunene. Analysen vår vil ikke være en samfunnsøkonomisk ringvirkningsanalyse i tradisjonell forstand med mål om å tallfeste den totale verdiskapningen som kulturnæringen representerer. Slike studier er dessuten metodisk omstridte, svært usikre og til dels uinteressante (Bille 2009, Ringstad 2005 m.fl.). En grundig økonomisk ringvirkningsanalyse ville videre krevd alle ressursene i prosjektet og vel så det.

Vi ønsker heller å vektlegge svar fra spørreundersøkelsen som et underlag for en strategisk workshop. Da baserer vi oss blant annet på erfaringer fra et nylig avsluttet prosjekt, «Tillit som drivkraft i regional utvikling», med fokus på samarbeids- og endringskultur blant og mellom kommunal administrasjon, politiske og private aktører (næringsliv og frivillighet).

Telemarksforskning arbeider for tiden med å utvikle en metode for å måle tilliten på et sted. Metoden baserer seg delvis på en spørreundersøkelse, kombinert med lokale workshoper. Vi ønsker å bruke kunnskap og erfaringer fra dette prosjektet inn i kulturutredningen i Salten-regionen. Spørsmålene i spørreundersøkelsen ser blant annet på felles oppfattelse av mål og strategier, optimisme og framtidstro, delingskultur og verdifelleskap.

Hovedaktivitet 3 skal bidra til både fase 1 og fase 2 i prosjektet og er en web-basert spørreundersøkelse til relevante kommunale og regionale kulturaktører basert på de to ulike temaer:

Del 1: Supplerende spørsmål om kommunene sitt kulturarbeid og kulturtilbud (supplering til KOSTRA og kulturindeks-data).

Del 2: Spørsmål som gir grunnlag for kartlegging og strategisk analyse av kommunene sitt kultursamarbeid og merverdien. Del 2 vil blant annet basere seg på spørsmål fra tillitsundersøkelsen, som vil tilpasses denne undersøkelsen. Vi ønsker også få fram kommunene sine erfaringer og tanker om kultursamarbeidet og mulighetene for utvikling av dette.

Spørreundersøkelsen vil følge et standardisert opplegg og vil rette seg mot alle relevante kulturaktører i kommunene og regionen. Respondenter vil bli valgt ut i samarbeid med oppdragsgiver. Vi ser for oss at dette omfatter alle kommunale kulturarbeidere, men kanskje også representanter fra frivilligheten (lag og foreninger), næringsliv, profesjonelle kulturaktører m.m. Spørreskjemaet skal utvikles i samarbeid med oppdragsgiver.

En forutsetning for gjennomføring av HA 3 er at oppdragsgiver samler inn og leverer e-postlister for alle respondenter, følger opp besvarelse av spørreundersøkelsen underveis og sørger for svar innen fristen. Spørreundersøkelsen må være obligatorisk for å sikre et bredt og variert

datagrunnlag.

HA 4: Strategisk workshop på bakgrunn av kulturindeksrapport, KOSTRA og spørreundersøkelsen

I sluttfasen av prosjektet vil prosjektdeltakerne sitte med kunnskap om nå-situasjonen for kulturtilbud, -aktivitet og -samarbeid i regionen. Videre vil vi avdekke potensialet for et best mulig kulturtilbud og kultursamarbeid, men også få fram kunnskap om svakheter og trusler. Prosjektdeltakerne vil ha fått kunnskap om hvordan kultursamarbeid kan skapes, og hvilke effekter det kan ha for kommunen. På bakgrunn av denne kunnskapen vil vi fasilitere en felles strategisk workshop hvor relevante kulturaktører i nettverket under veiledning kan diskutere resultatene og basert på det utvikle konkrete tiltak ut fra det lokale/regionale utgangspunktet som prosjektet har avdekket.

Oppdragsgiveren er ansvarlig for administrativ organisering av workshopen. Det er, ut fra timebruken vi har lagt inn i budsjettet, ønskelig at oppdragsgiver bidrar med å samle inn/renskrive innspill fra workshopen. Telemarksforskning stiller med en person som veileder prosjektdeltakerne under workshopen og innarbeider resultatene i rapporten. Kunnskap fra HA 4 kan innarbeides i sluttrapporten i samarbeid med oppdragsgiver.

1.3 Kvalitetssikring og forskningsetikk

Telemarksforskning arbeider etter høye kvalitetsstandarder. Hvert enkelt prosjekt kvalitetssikres og diskuteres i et fagmiljø med en samlet kompetanse som dekker svært bredt. Det inkluderer både samfunnsvitenskapelig, tekstvitenskapelig og økonomisk fagkompetanse.

Denne typen prosjekt innebærer håndtering av persondata som er enten direkte eller indirekte identifiserende, og utløser dermed meldeplikt til Datatilsynet *før* datainnsamlinga starter. Vi har avtale med Personvernombudet for forskning, gjennom Norsk Senter for Forskningsdata, som sikrer at all datainnsamling og -håndtering er i hht allmenne forskningsetiske standarder. Normal behandlingstid er 4-6 uker. Dersom vi får prosjektet, vil vi melde det inn så fort som mulig. Vi vil bruke behandlingstiden hos Personvernombudet for forskning til å jobbe med den kvantitative delen, som ikke er berørt av meldeplikten.